

לתגובות ודעות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִיטַת הַשָּׁבֶת: 16:16

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:17

ר"ת: 17:49

לקבלת העלון במייל – שלחו
הודעה ל: sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 171 לשבת 13.12.2014 – תשע"ה כסליו כא'

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

וישב

וישראל אהב את יוסף מפל בניו פי בן זקנים הוא לו ועשה לו פתנת פסים (לז,ג)
למרן ה"בית יוסף" (רבי יוסף קארו), היה מלאך מן השמים שגילה לו סודות תורה, וחלק מדברי תורה אלו נכתבו בספר "מגיד מישרים". והמלאך גילה ל"בית יוסף" מדוע הכתונת של יוסף הייתה עשויה דווקא פסים. מכיון שאברהם אבינו הייתה מידתו חסד, והחסד על פי הסוד צבעו לבן. ויצחק אבינו היה במידת הגבורה, צבע הגבורה הינו ארגמן (אדום). יעקב אבינו היה מיזוג של אברהם ויצחק גם יחד, בסוד מידת תפארת ואת כל תורתו מסר ליוסף בנו. לכן עשה לו כתונת עשויה פסים – פס לבן ופס אדום.

וישראל אהב את יוסף מפל בניו פי בן זקנים הוא לו ועשה לו פתנת פסים (לז,ג)
יוסף היה בן 71 שנים בלבד, אומר ה'בן איש חי', אולם מחמת אישיותו הגדולה אהוב היה אצל יעקב אביו, באופן שהיה מדמה אותו בעיניו ל"זקן" – שהוא נוטריקון: זה שקנה חוכמה. 'בן זקנים הוא לו'. ונוכל להסביר את הדבר, על פי דברי בעל "אהל יעקב" על הפסוק "כבוד את אביך...למען יאריכון ימך". ומפרש: בן המכבד את האב, ואביו אכן יקר ומוערך מאוד בעיניו, ודאי משתדל הבן לקלוט וללמוד מכל החכמות והמושכלות אשר השיג אביו במשך שנות חייו המרובות. בן כזה המתבשם לאורו של אביו, גם בעודו קטן בשנים מסוגל להכיל הרבה חכמה ומדע משל אביו, ובמידה מסוימת מתעלה ברכישת ידיעות ומושכלות, כאילו חי בעולם מספר רב של שנים. והוא אשר הבטיחה התורה הקדושה: על ידי שתקיים מצוות כיבוד אב בהידור, תזכה "למען יאריכון ימך" – שיהיו חיי הבן "ארוכים" ומלאים בתוכן ובחכמה, עד שנחשב כאילו הוא 'חי' גם באותן השנים של אביו. אולם הרשעים שאינם לומדים מאחרים כלל, לא זו בלבד ששנות חייהם אינם עשירים בחכמה ובדעת, אלא גם ימיהם הם קצרים ביותר, כי מאבדים את הכל... יוסף הצדיק, אשר במשך 71 שנותיו שימש את יעקב אביו, למד מדרכיו הנפלאים ומן החוכמות והמושכלות אשר השיג, וסיגל אותם לעצמו. לפיכך נחשב הוא לבן זקן.

ועשה לו פתנת פסים (לז,ג)

יעקב אבינו יחד את פתנת פסים במיוחד ליוסף, ובס"ד זאת רמוז כי 'פתנת פסים' עולה בגימטריה 'מאה חמישים ושש' כמניין 'יוסף' (156), עוד רמז נחמד ראיתי בעלון 'פרדס אברהם': רשום בתהלים (קיד,ג): "היָם רָאָה וַיִּנָּס הַיָּרְדֵן יִסֵּב לְאַחֹר" – ידוע שבזכות יוסף נקרע הים, וברמז אותיות שלפני הַיָּרְדֵן אותיות (ד ט ק ג מ) גימטריה: 156 כמניין יוסף – וזהו הרמז כי זכות יוסף שעמדה לבני ישראל על ים סוף להצילם מיד מצרים.

לָךְ נָא רְאֵה אֶת שְׁלוֹם אַחֶיךָ וְאֶת שְׁלוֹם הַצֹּאן וְהַשְּׂבָנִי דָּבָר (לז,יד)
מעיר כאן בעל "תבואת יונתן", כי הנה מבואר בתלמוד (פסחים ח): "שלוחי מצוה אינם ניווקים". וכתב ב"חוקי חיים" (לחתנו של "מגן אברהם"): הרוצה ליסע למרחקים ייתן לו אוהבו איזה מטבע, ויאמר לו: "היה אתה שלוחי, וכשתבוא למקום חפצך תיתן אותה לצדקה עבורי", ואז הוא נקרא "שליח מצוה" ואינו ניווק באותה הדרך. והנה יעקב אבינו ידע על הריב שבין האחים וחשש לגורלו של יוסף, לכן עשה אותו שליח: "רָאָה אֶת שְׁלוֹם אַחֶיךָ", ורצה שיהיה לו דין שליח מצוה גם בחזרתו, לכן הדגיש לו "וְהַשְּׂבָנִי דָּבָר", שגם חזרתו תהיה בגדר שליחות מצוה ולא יהיה לו נזק (אוצר חיים).

וישמע ראובן ויצלהו מידם (לז,כא)

אם אדם עושה מצוה, יעשנה בלבב שלם, שאילו היה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא יכתוב עליו "וישמע ראובן ויצלהו מידם" בכתבו היה מוליכו אצל אביו (רות רבה ה', ו). המפרשים הסבירו זאת בשם רבי בונם מפשיסחא, על פי המסופר בתלמוד (תענית כא): אילפא ורבי יוחנן היו עוסקים בתורה בבית המדרש, ומצבם

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

הכלכלי היה נורא מאד. אמרו: "נקום ונצא לעשות עסק מסחרי להחיות את נפשנו". הם יצאו את העיר לא הרחיקו. הרגישו עצמם רעבים, וישבו לאכול לחם תחת כותל רעוע של איזו חורבה שנזדמנה להם בדרכם. שמע רבי יוחנן ששני מלאכי השרת משוחחים ביניהם מאחורי החורבה, אמר מלאך אחד לחבירו: "בוא ונשליך עליהם את הכותל הזה ונקברם בחיים, על שהם מניחים חיי עולם (התורה) ועוסקים בחיי שעה (פרנסה)". השיב לו המלאך האחר: "אנא עזבם לנפשם, כי יש בהם אחד שהשעה עומדת לו ומזלו מאיר לו פנים!" שאל ר' יוחנן את אילפא, אם שמע דבר מה? השיב לו אילפא: "לא שמעתי כלום". אמר ר' יוחנן לעצמו: "ממה שאנכי שמעתי ואילו אילפא לא שמע, כנראה שהשעה עומדת לי". אמר ר' יוחנן לאילפא: "אני חוזר לתורתך ואקיים בעצמי הכתוב: "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", כלומר הנני מוכן לחזור למשנתי למרות המצוקה שאני שרוי בה. נפרדו אחד מחבירו, אילפא הלך למסחרו, ורבי יוחנן חזר אל עירו ואל שער מקומו. בתוך כך נתפנה מקום למשרת "ראש ישיבה", והמליכו את רבי יוחנן והתעשר מאד. נמצינו למדים שבשמים משמיעים דברים למי שאליו מכוונים הדברים. וכן גם כאן. כי בפסוק הקודם (פסוק כ') כתוב "וַיִּנְרָא מֶה יִהְיֶה חֲלֹמֹתָיו", ואומר על כך המדרש (בראשית רבה פ"ד, י"ג): אמר הקדוש ברוך הוא אתם אומרים: "לכו ונהרגו", ואני אומר "ונראה מה יהיו חלומותיו", עתה נראה דבר מי יקום אם שלכם או שלי. והנה ראובן שמע את הבת קול שאומרת "ונראה מה יהיו חלומותיו", והבין מכך כי אם הוא זכה לשמוע את דברי הבת קול ושאר האחים לא שמעו, הרי סימן ברור שהדברים מכוונים אליו ועליו מוטלת החובה להצילו. וזהו שאמר המדרש אם ידע ראובן שהתורה תכתוב: "וישמע ראובן ויצילהו מידם", על "ונראה מה יהיו חלומותיו", שרק הוא שמע ואחיו לא שמעו, על כתפו היה נושא לאביו, כי היה מבין אז שמוטל עליו דווקא להצילו. (ויקהל משה)

וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרָהּ.. וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכֹל לֶחֶם (לז,כד-כה)

שאלה זועקת, השבטים הקדושים החליטו למכור את יוסף לאחר שדנו דין תורה, במסקנתם הגיעו שיש לו דין "רודף" שמצוה להורגו. בסוף החליטו להמיר את גזר הדין בהשלכה לבור. אבל איך יכלו לאכול לחם מיד אחר כך? מסביר הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'יק מבריסק זצ"ל: הרמב"ם פסק להלכה שדיינים שעוסקים בדיני נפשות, חייבים לצום במשך כל זמן הדין, רק לאחר שיפסקו את הדין רשאים הם לאכול. משכך, היו השבטי שרויים בצום משעות הבוקר המוקדמות, ורק לאחר שהושלך יוסף לבור יכלו לפתוח את צומם ולאכול, ואין כאן חלילה וחס משום "רקידה על הדם" של יוסף. זאת ועוד, מדייק הרב אהרן זכאי שליט"א, התורה כתבה וישבו לאכול "לחם". האם לא הייתה להם שום תוספת ללפת בה את הפת? באה התורה ללמדנו, שגם כשהזקקו השבטים לאכול, עדיין השתתפו בצרתו של יוסף ולא אכלו אלא לחם בלבד.

וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרָהּ וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם (לז,כד)

ממשמע שנאמר והבור ריק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד לומר אין בו מים, אלא – מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו! (רש"י). סיפר הגה"ק רבי חיים פלאגי זי"ע, בבואו לגלות לתלמידיו מדוע חיבר ה"שבט מוסר" את ספרו הנוסף "אזור אליהו" – וכך היה מעשה: "ה שבט מוסר" היה משכים קום מידי יום בשעה מוקדמת מאד. לילה אחד, התעורר מוקדם יותר, ואף על פי כן קם כארי ממיטתו כדי לעסוק בתורה. לאחר שנטל ידיו, ניגש, כבכל פעם, לחגור את ה"גרטל", הלא הוא האבנט שהיה תמיד על מותניו. הצדיק לוקח את האבנט לידי, אבל הפעם – כך הוא מרגיש – "הגרטל" עבה יותר מהרגיל, עד שקשה היה לו לקושרו סביב המותניים. בשל העלטה הגמורה ששררה עדיין בחוץ, לא יכול היה לברר את פשר הדבר, וכיוון שרצה כבר לישב וללמוד, לא שת ה"שבט מוסר" ליבו לשינוי בצורת האבנט, קשר אותו בדרך כלשהי, ושקע בתלמודו. והנה, לפתע הוא מרגיש שהקשר מתרופף, והאבנט "מתנועע" לו על מותניו, עד שבשלב מסוים הוא נופל ארצה. מביט ה"שבט מוסר" סביבו, ולתדהמתו הוא מבחין ב... נחש ארסי!!! עד מהרה התברר לו הנס הגדול שעשה עמו הקב"ה כאשר במקום הגרטל הקבוע הזדמן לו נחש, ובשל חשקו הגדול ללימוד התורה, לא הבחין שהוא חוגר אותו במותניו... הנחש לא פגע ב"שבט מוסר", שהמשיך ללמוד כהרגלו. וכדי להודות להשי"ת על ההצלה הגדולה, חיבר את הספר "אזור אליהו", על שם הנס שנעשה לו באזורו... ואת זה חשבתי להמליץ על מאמר חז"ל הנ"ל: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם" – אם אדם הוא בבחינת "בור" – ריק מכל תוכן "אֵין בּוֹ מַיִם" – אין בתוכו תורה המשולה כמים (אין מים אלא תורה – הוי כל צמא לכו למים), אזי "נחשים ועקרבים יש בו" – יש לו מה לפחד מנחשים... אבל אם זה ההיפך – והאדם מלא במים (תורה), אז אין שום נחש ועקרב יכול לשלוט ולהזיק עליו, כי אז כח התורה מגן עליו מכל צער ומכל משחית, ומתקיים בו הפסוק (בראשית טב, ב): "וּמִוֶּרְאֵכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ"... (הרב יוסף ברגר – מתוך עלון פנינים)

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֶחָיו מֶה בָּצַע פִּי נְהַרְגָה אֶת אֶחָיו וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ (לז,כו)
השבטים הקדושים, התכנסו והחליטו שיוסף זומם להדיחם מכנפי השכינה, ומלהימנות על עם ישראל ומייסדיו, ודינו כדין "רודף" רוחני, ומשום כך – החליטו להורגו, אך בא יהודה ושינה את החלטתם באומרו: **"מֶה בָּצַע פִּי נְהַרְגָה אֶת אֶחָיו וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ"** במה שכנעו! הסביר החיד"א זצ"ל: האחים הקדושים לא רצו שמעשיהם יודעו לאביהם ויקפיד עליהם, והם ימיטו על עצמם קללה ולא ברכה, אבל כיצד יוכלו להסתיר זאת מיעקב אבינו, הלוא ניחן הוא ברוח הקודש? אלא אמרו השבטים: "ידוע ש"אין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות.. אלא מתוך שמחה" (שבת ל,ב). אם כן אבינו יתאבל על יוסף ומתוך כך לא תשרה עליו השכינה, ולא ידע ברוח קודשו מה ארע... אמר להם יהודה: **"מֶה בָּצַע פִּי נְהַרְגָה אֶת אֶחָיו – וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ"** האם בכך נסתיר את אשר קרה? הלא כבר אמר כי "גזירה על המת שישכח מן הלב" ואבינו יתנחם, ורוח קודשו תשוב אליו, והכל יתגלה! מה נעשה? **"לָכוּ וְנִמְכְּרֵנוּ לְיִשְׁמָעֵאלִים"** ונאמר לאבינו כי **"חֵיהָ רְעָה אֶכְלָתְהוּ"**, ומתוך כך לא יפסק אבלו, הואיל ולמעשה יוסף לא מת. עצבונו ימשך, וממילא תסור ממנו רוח הקודש, ומעשינו לא יודעו לעולם!!..

וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהָנָה אֵין יוֹסֵף בְּבוֹר.. וַיֹּאמֶר הַיֵּלֶד אֵינָנוּ וְאֵנִי אָנָּה אֵנִי בָּא (לז,כט-ל)
"פסוקים הללו", אומר רבי דוד מזבלטוב, **"מלאים רמזי מוסר: וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר"** – כשמתקרבת שעתו של אדם לשוב אל בור הקבר והוא רואה כי **"אֵין יוֹסֵף בְּבוֹר"** ששם אי אפשר להוסיף שום מצוות ומעשים טובים. אזי הוא נושא את קולו וצועק: **"הַיֵּלֶד אֵינָנוּ"** – ימי הילדות והנעורים כבר חלפו עברו, ומעתה **"אָנָּה אֵנִי בָּא"** – כיצד יכול אני לבוא כך לעולם הבא שכולו אמת". (על התורה)

חֵיהָ רְעָה אֶכְלָתְהוּ טָרֵף טָרֵף יוֹסֵף (לז,לג)
האור החיים הקדוש הקשה, מדוע לא חיפש יעקב אבינו את עצמות יוסף כדי לקיים בהם מצות קבורה. ותירץ: שהאחים חששו מאפשרות זו, כי כשלא ימצא יעקב את העצמות יבין שרימו אותו. ולכן אמרו לו שמצאו רק את הכתונת ללא העצמות, כדי שיסבור יעקב שאם מצאו רק את הבגד מן הסתם גררה החיה הטורפת את העצמות למאורתה, ויתייאש מלחפשו. ולכן יעקב כפל דבריו ואמר **"טָרֵף טָרֵף"**, כלומר שטרפתו חיה והרגתו, וכן שטרפה וגררה גופו למאורתה. ויש להעיר על פי המבואר בספר הישר: **"וַיִּקַּם יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְבָנָיו קְחוּ חַרְבוֹתֵיכֶם וְצִאוּ הַשָּׂדֶה וְאוֹלֵי תִמְצְאוּ גוֹיִת בְּנֵי וְתִקְבְּרוּהוּ. וּבְקִשׁוּ נָא בְעַד הַחַיּוֹת, וְאֲשֶׁר תִּמְצְאוּ לְקִרְאֹתְכֶם רְאוּשׁוֹנָה וְהַבְּאֵתָם אֵלַי, אוֹלֵי יִרְאֶה ה' בְּעַנְיִי וְהִזְמִין לָכֶם אֲשֶׁר טָרַף בְּנֵי וְאֲנִי קָמַת בְּנֵי. וַיַּעֲקֹב עוֹדְנוּ צוּעֵק וּבּוֹכָה וּמְכַחַח אֶל כָּף, וַיִּלְכּוּ בְּנֵי הַמְּדַבְּרָה, וְהִנֵּה בָּא לְקִרְאֹתָם זָב אֶחָד, וַיִּתְפַּשְׁוּהוּ וַיְבִיאוּהוּ לְאֲבִיהֶם. וַיִּקַּם יַעֲקֹב וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אֶל הַחַיָּה, מְדוּעַ אֶכְלָתָ אֶת יוֹסֵף בְּנִי וְאֵיךְ לֹא יִרְאֵת מְאֵלֵהִי הָאָרֶץ וְהִצַּרְתָּנִי עַל יוֹסֵף בְּנִי וְאֶכְלָתוּ חִינָם עַל לֹא חִמַּס בְּכַפּוֹ. וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הַחַיָּה בְּעִבּוֹר נַחַם אֶת יַעֲקֹב בְּדַבְרֵיהָ, וַתַּעַן, חֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּרָאנִי, וְחֵי נַפְשִׁי אֲדוֹנִי, לֹא רִאִיתִי אֶת בְּנִי, אֲךָ מֵאָרֶץ רְחוֹקָה בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אֶת בְּנִי גַם אֲנִי, כֹּאֲשֶׁר קָרָה לְךָ עִם בְּנִי קָרָה לִי עִם בְּנִי, כִּי זֶה עָשִׂיתָ יָמִים בָּאתִי אֶל בְּאֶרֶץ הַזֹּאת לְבַקֵּשׁוֹ אֲשֶׁר הִלַּךְ מֵאִתִּי וְלֹא יָדַעְתִּי אִם מֵת אוֹ חַי. וְאֲבוֹא הַיּוֹם בְּשָׂדֶה לְבַקֵּשׁ אֶת בְּנִי וַיִּמְצְאוּ אוֹתִי בְּנִיךְ וַיִּתְפַּשְׁוּנִי וַיּוֹסִיפוּ לִי יְגוֹן עַל יְגוֹנִי. וְעַתָּה בֶן אָדָם הִנְנִי בִידֶךָ וְעַשִׂיתָ לִּי כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ הַיּוֹם, אֲךָ חֵי אֱלֹהִים לֹא רִאִיתִי אֶת בְּנִיךְ וְלֹא טְרַפְתִּיהוּ, וְלֹא בָּא אֵלַי בֶּן אָדָם כָּל יְמֵי חַיִּי. וַיְהִי כַשְׁמוּעַ יַעֲקֹב אֶת דְּבָרֵי הַחַיָּה וַיִּתְמָה מְאֹד, וַיִּשְׁלַח אֶת הַחַיָּה מְדַרְכּוֹ וַתֵּלֶךְ לְדַרְכָּהּ."**

וַיָּבֵא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בְּבִקְרָה וַיִּרְא אֹתָם וְהָנָם זְעָפִים, וַיִּשְׂאֵל אֶת סְרִיסֵי פְרַעֲהָ אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמֶר בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מְדוּעַ פָּנֵיכֶם רְעִים הַיּוֹם (מו-ח)
יוסף שבוי – אלוקים נטה עליו חוט של חסד ושר בית הסוהר "שדרג" את מעמדו, אולם הוא עדיין שבוי, רחוק מן החופש המיוחל. מתברר שסוד מסוים ליווה אותו גם במעמקי הבור. הסוד מסתתר בפסוק הבא: **"וַיָּבֵא אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בְּבִקְרָה וַיִּרְא אֹתָם וְהָנָם זְעָפִים. וַיִּשְׂאֵל... מְדוּעַ פָּנֵיכֶם רְעִים הַיּוֹם"**. יוסף שבוי על לא עוול בכפו, הוא נמצא בחברת אסירים ובכל זאת הוא לא שוכח דבר אחד – את הזולת. אמנם שר בית הסוהר מינה אותו להיות אחראי על האסירים, אבל יש לו תפקיד נוסף, תפקיד הנובע ממצפונו הפנימי – התעניינות בזולת, אף שהוא מקוטלג בקטגוריית האסירים. סדר יומו של יוסף התחיל עם התעניינות בשלומו של כל אסיר ואסיר. רבי שמשון רפאל הירש כותב כך: דרך ההסתכלות בה אדם רגיל מסתכל על עולם ועצמים, שונה מדרך הסתכלותו של יוסף. אדם רגיל רואה רק בדרך כלל ואילו החכם רואה בכל איש ובכל חפץ את ייחודם וסגולתם הפרטית". יוסף רואה בכל אסיר את האדם שבו. לכן כשיוסף נוכח לדעת שפני האדם הניצב מולו זועפים, הוא מיד מנסה לשפר את מצב רוחו ולהפיג את הזעף. יוסף מנמק את מחילתו לאחיו בטענה של **"כִּי לְמַחֲיָה שְׁלַחְנִי אֶלְקִים לְפָנֵיכֶם"** (בראשית מה, ה), יוסף יודע שפעמים והמחיה הגדולה ביותר לאדם היא

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

להתעניין בשלומנו... זו מידתו של יוסף הצדיק. הרב ברוך מרדכי אזרחי, בספרו "ברכת מרדכי" על התורה, מביא דוגמא מאלפת לעניין זה: התלמוד (חולין דף ז) מספר מעשה על אחד מגדולי התנאים – רבי פינחס בן יאיר. דיו רב נשפך כדי להבין את הסיפור, אולם ניקח נקודה רלוונטית לנושא אותו הזכרנו. וזה הסיפור: רבי פינחס בן יאיר היה מהלך בדרך לפדות שבויים, בדרכו היה מוכרח לחצות נהר שוצף. באופן טבעי אי אפשר היה לחצות את הנהר. רבי פינחס בן יאיר פקד על הנהר להפסיק את זרימתו כדי שיוכל לחצותו. הנהר "לא הסכים" והתחיל "להתווכח" אתו. בלית ברירה, "איים" עליו רבי פינחס בן יאיר ואמר לו: "אם אי אתה חולק, גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם!". הנהר "נכנע", עצר את זרימתו, וכשרבי פינחס סיים לחצות אותו, הנהר שב לזרום. מספר התלמוד שלאחר שרבי פינחס הגיע לעברו השני של הנהר, הגיע לשם סוחר ישמעאלי וגם הוא לא הצליח לחצות את מימיו השוצפים. אמר רבי פינחס לנהר – חלוק את מימך גם לסוחר זה, והסיבה: "שלא יאמרו כך עושים לבני לוויה". רבי פינחס לא דאג רק לעצמו, יש כאן אדם נוסף הזקוק לעזרה... והנהר הסכים וחלק את מימיו גם לישמעאלי. הדבר תמוה. כשרבי פינחס עצמו רצה לחלוק את מימי הנהר, בטענה שהוא הולך לקיים מצוות פדיון שבויים – שכידוע זוהי אחת מהמצוות החשובות בתורה – הנהר ניהל דיאלוג ולא הסכים להיחלק בקלות. אילולא רבי פינחס היה "מאיים" על המשך קיומו, ספק אם היה מסכים. ואילו בשביל הסוחר הישמעאלי רבי פינחס לא היה זקוק לשום איום ואמצעי שכנוע, מיד כשאמר הסבר קצר "שלא יאמרו כך עושים לבני לוויה" – חלק הנהר את מימיו. למדים אנו מכאן יסוד גדול. ההכרח והחובה של האדם להיות ברכה לסביבתו, לדאוג להיות למחיה לכל מי שבסביבתו, גם אם הוא סוחר ישמעאלי – הכרח וחובה זו היו ברורים לנהר לפחות כמו זרימת המים שבו. חייבים להוסיף. אילולא יוסף היה מתעניין בשלום שר המשקים והאופים – הוא היה נשאר בשבי עוד שנים רבות. בעצם ניתן לומר, שמשפט זה – ההתעניינות "למה פניכם רעים היום" מהווה נקודת מפנה בתהליך לידתו של עם ישראל... כל אחד מאיתנו שובי "בבור" כזה או אחר. ייתכן מאוד שהדרך ליציאה פשוטה – נתחיל להחיות את סביבתנו... (הרב משה שינפלד)

בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יֵשֵׁא פְּרַעָה אֶת רֵאשֶׁף מֵעֲלִיָּה וְתִלָּה אוֹתָהּ עַל עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרָהּ מֵעֲלִיָּה (מִיט)
מה טעם פתר יוסף לשר האופים שייתלה על עץ? והעניין יובן על פי המסופר: מעשה בתערוכה של ציירים, שהוצגה בה תמונתו של צייר מפורסם, המתארת אדם מחזיק בידו סל עם פירות. והייתה התמונה כל כך חיה וממשית, עד שהיו העופות סבורים שאלה הם פירות ממשיים והיו עטים עליהם לאוכלם. תמונה זו עוררה את התפעלות כל העולם, ונקבע פרס גבוה לכל מי שיבוא וימצא בה חסרון. בא פיקח אחד ואמר: "אמנם הפירות מוצלחים ביותר ונראים כממשיים, אולם האדם המחזיק בסל אינו מוצלח כלל, שכן אילו היה גם האדם כמו הפירות נראה כחי ממש, הרי היו העופות מתייירים מפניו ולא היו עטים על הפירות הנתונים בידיו".... ואכן, אותו פיקח קיבל את הפרס. כיוצא בזה גם כאן, כשסיפר שר האופים ליוסף, כי העוף אבל מן הסלים אשר על ראשו, למד יוסף מזה, שאדם זה אינו נחשב עוד לאדם חי, שכן העוף היה מתיירא מפני אדם חי ולא היה אוכל מעל ראשו, ואין זאת אלא שבן מוות הוא, לפיכך פתר לו את חלומו למיתה (משע"ת בשם מהר"ם שפירא מלובלין).

בין חלומותיו של יוסף לחלומותיו של פרעה

בפרשתנו מסופר אודות ב' חלומות יוסף שהיו דומים זה לזה, וכן בפרשת מקץ מסופר אודות ב' חלומות שחלם פרעה. וחילוק ביניהם: אצל יוסף בחלום הראשון חלם אודות ה'אלומות' – עניני הארץ, ובחלום השני אודות השמש והכוכבים – עניני השמים. אמנם אצל פרעה בתחילה חלם אודות ה'ז' פרות – מין החי, ולאחר מכן חלם אודות ז' שבלים – מין הצומח. וכאן רואים החילוק בין יהודי לגוי: יהודי שייך לא רק לעניני הארץ אלא גם לעניני שמים – רוחניות. ואילו הגוי שייך רק לעניני ארץ, ובזה גופא "פוחת והולך" (קודם מין החי ולאחר מכן מין הצומח, הפחות ממנו).

בע"ה זיווג הגון, בריאות פרנסה והצלחה: לשגיא בן מרים, עוז בן מרים, לירון, אמיר וענבל בני פנינה, הדר בת נילי, הילה בת אסתר, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה. לרפואה שלמה: לציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, שרה בת תמרה, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה. לעילוי נשמת: בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל.